

এডিটোৰিয়েল

মৰখৌ ভোগদবা মতমদা মৰখৌ ভৌদবা

মণিপুৰী অমোলা: ডিষ্ট্ৰিক্ট ইণ্ডিয়ানসৰ ওঁইবা মেণ্ডিট ৬.৭ ৱোনা লৈবাক নিৰুহনখিবা যুহাৰ হাৰা অমুনা মণিপুৰদা মীওঁই কৰা শীহনশ্ৰে। যুৰ-কৈ অমদি মালগা: কৰা মও তাকনশ্ৰে। অসিওতা মৰখৌশাণী ওঁইবা যুদোংখিবা অসিদি মণিপুৰগী ওঁইমদি খেংনদবা যাদবা যুদোংখিবা অমা ওঁইৱগনি হায়ৰি সাহিত্তিকিক ফাইনিক্সিকৰী খৰুবা উলশে। মৰখদি মণিপুৰ অমদি মণিগী অকোইবদা লৈবা মফমশি: অসি ইন্দিয়া অমদি ইউৱিয়ায়িয়া প্ৰেট অমগী তাইনফম ওঁইবা অমদি ইন্দিয়া প্ৰেটনা লেণ্ডনা ইউৱিয়া প্ৰেটনা চশিন্দবা লামম অসিনা অকনবা হুহাৰ হায়ৰি যুদোংখিবা অসিদি অমুক য়ায়াক্ৰনুনা লৈৱগদবা খৌদোক অমা ওঁইৱে। ইন্দিয়া গৰ্ভমেটকী পোৰলিদি অমা ওঁইনা লৈবা অসিদা থোকপা অৱাৰা যুদোংখিবা হায়ৰি ডিভাৰ্চমণি: খেংনদবা মেজজমেট সেন্টৰগী ওঁইনা লৈবগী মথত্ৰা টেট টেটকী ওঁইনমু সেন্টৰনা চাৱৰনা শেখফখাধনুনা ট্ৰেট ডিভাৰ্চমণি মেনেজমেট ডিভাৰ্চমণি চিন্দুনা থৰক তৌৱৰি। অসিওতা ডিভাৰ্চমণি অসিগী মৰখৌদি থোকপা য়াৰা মৰখৌশাণী ওঁইবা অৱাৰা যুদোংখিবা মণিপুৰ মতমদা মীশি-মীনা য়াৰা থোকনবা অমদি মাল গ: য়াৰা মাওহফদনা লৌখংপা য়াৰা থৰকশি: মাওহজৌনা মীয়ায়না মাওহফদনী মথত্ৰা যুদোংখিবাশি অমু থোকৰা মতমদা অমা চেংবা: পীনবা বেণিদি এজনা কোৰ শেমথংপনি। অমু শোৱাৰনা অসিওতা মৰখৌশাণী যুদোংখিবা অসি নোমো নোমো খেজৰগনি হায়না খৰুনা মণিপুৰা ডিভাৰ্চমণি মেনেজমেট ডিভাৰ্চমণি মণাগী তৌৱক থোকপা মৰখৌ অমু তৌৱিবা হায়বু হাইনিক্সই ওঁইবা অটোবা ৱাংং ওঁইৱে। যুহাৰ হায়ৰুবা মতমদা মীচম প্ৰজাশি: নুপী অঙাশিনা কৰি তৌগদগে হায়ৰগী মতমদা ইংফোৰেণি, অঙেফন অমদি কাম্বিন্কেসনগী থৰক পাৰাখৰুবা হায়ৰি চীনিন্দিঙাই ওঁইৱে। মৰখদি উৱাৰী যুহাৰ হাৰা অমু থোকৰা মতমদা মীয়ায়না কৰুৱা খেংনদগে অমদি খৰুদগে হায়বু ইখঙ খঙনিথৰুওম তৌৰি। উৱাৰী কাইক থিবা খৌদোক অমুনা লৌখিবা অমদি অশোক অশোক নত্ৰিথা মীওঁইশি অমু যুহাৰ হায়ৰুবা মতমদা লৌখংফম থোকপা থৰক ইখঙ খঙনবদৌনা তৌৰিবম তৌৰি। যুহাৰ হায়ৰুবা মতমদা নিংখায়ৰুবা যুহাৰী মনাভা মেথা: ময়ম খঙননা শেখোকপদনী শোকপা অমদি পাৰাখৰুৱা অৱাৰা যুহাৰী মথত্ৰা চিংখোকপদনী অশোকপা মণি: য়ামথি। অসিদি তাৰপদি মণিপুৰগী মীয়ায়না ডিভাৰ্চমণি মেনেজমেট ডিভাৰ্চমণি মীয়ায় ভাব তাৱৰা এৱাৱনম প্ৰোগাম পাৰাখৰুৱা থোকপা থেবা পাৰাখৰুৱা হায়বু তাক্ৰে। মণিগীসু মথত্ৰা ডিভাৰ্চমণি অসিদি শেল য়াৰা থাদনুনা পাৰাখৰুৱা ৱিলফকী থৰক পাৰাখৰুৱা তৌৱিৱাৰিণি: অমু যুহাৰ হাৰিবা মত্ৰং পুং ২ হেৰুৱা ফাওনা মশক মশা উথিলবদুনা তাকপদি তৌৱিৱাৰিণি: অমু মং: তানা অমদি তৌৰিমে অমদি মং: তানা ওৰ্ণনাইজ তৌৱে হায়ৰিণি। মণিপুৰদা লৈবগী অটে ডিভাৰ্চমণি:ওম ডিভাৰ্চমণি অসিদি টেট অমদি সেন্ট্ৰেল স্পোৱাল স্কিমশি: মনি:তচী ওঁইনা চেনা পাৰাখৰুৱা থাৱকপা শেল য়ামম অমুগা শায়েন ডায়ৱৰৰা খৌদৌ অমু ডিভাৰ্চমণি অসিদি পুৰা পাৰাখৰুৱা হায়না চীনন্দুনা মীয়ায়না লৈবগী হৰুৱকী খৌদৌ অসিদি ময়েক হেৰা শেংখবদৌনা তৌৰি। তৌৱিৱাৰি ডিভাৰ্চমণি অসিগী শেল পুং মং: তানা শীজিমৰগী ৱিৰাপট কাম্বিন্দি মেণ্ডিগাশিবা অমদি অটে গৰ্ভমেটকী ডিভাৰ্চমণি অসিদি লৈবগী। অমু ডিভাৰ্চমণি মেনেজমেটকী ডিভাৰ্চমণি অসিগী অটে ডিভাৰ্চমণি অসিগী খেংনদা শৌহিদনা লৈৱগি। অটে ডিভাৰ্চমণি:গী ফৰ্মশি: লয়া শীজিমৰগী অমদি ডিভাৰ্চমণি:গী মীওঁইশিবা তৌগদগা মৰখৌ তৌদনা লাবী জাবী তৌদুনা লেখাথৰুৱা অৱাৰা ফলদি খুৰত্ৰা হেৰু। অশী-অমা মেত্ৰে অমু ডিভাৰ্চমণি অসিগী থৰক খৌদৌনা শোৱৰুৱা মীশি মীনা মেথংহাৰি লুনা-পুম হেৰা মাওহফি হায়ৰি শাৱৰা ৱাফনি। মণিগুৱা অমু খুৰত্ৰা ৱাফম অসি য়েৱিবা ডিভাৰ্চমণি অসিদি তৌৱক থোকপা মৰখৌ মং: তানা তৌদনা হায়ৰি য়াৰা অৱাৰা ৱাফনি। হিয়ম অসিদি মণিপুৰ গৰ্ভমেটকী অকনবা মীওঁইশি: চফক থোক। ইন্দিয়া হায়ৰি ওঁইৱে লাভদৌবা যুদোংখিবাশি অসিগী ঐথায়গী পুসি কনবীনবা গৰ্ভমেটকী শীনফম থোক।

এডিটৰী থাৱকপা চিঠি

যুহাৰ হাৰগী কাৰুবা

ইকায় খুৰজাৱিবা এডিটৰ,
যুহাৰ হাৰা হায়ৰি য়াৰা মাও তাকনিঙাই ওঁইবা, মীশি-মীনা থোকৰুৱা মৰখৌশাণী শাখিৱাৰ খৌদোক অমদি। উৱাং থোকখিবা যুহাৰ হাৰা অমুদু মী ৬ শিফনশ্ৰে, ১০০গী মথত্ৰা অশোক অশোক নহনশ্ৰে। যুৰ টৈ, ফুৱা-দলনা কৰা মাও তাকনশ্ৰে। অমু অসিওতা তমৰিখাৰা খৌদোক অসিদি ঐথায়গা কাৱাৰ, পুৰি: লৌশি: ওঁইবা য়াৰা কাৰা কৰা পীনবা মেত্ৰে। যুহাৰ হাৰা অসিদি সৰৱৰানা পেশা য়াৰা থাদনুনা থাৰা যুৰ-কৈ কৰা মট্ৰে, এ এল এ, থিকাৱাৰ য়ামম মাৱগা পেশা হুৱানবা য়ানবা কালিট কন্ট্ৰোল তৌদনা শাৰগী খৌদৌ অমু শাৰক ফাঙনা উলশে। অটে মত্ৰং নত্ৰেঙ্গম হুইৱৰুপ কৈথেলনা লৈৱগি লয়াই, যুশি: অসিদি কৰি, তৌগা নৌনা শাখিবা নুপী কৈথেল অমগী মনুং অনী নিংখাখিবা অসিদি নিম্প্ৰজ ৰূপলৈবগী মনিং লৌগাৰা য়ামম অসিগী ৱানৱনগী পুৰুকলে চেৰবা থিকাৱাৰশিবা কৈথেল শঙখি: অসি শাৰা তৌৰিবা থোক মোক য়ামম অমু শাৰক ফাঙা উলশে। অটে মত্ৰং নত্ৰেঙ্গম গৰ্ভমেটকী শাৰা ফুল শঙ কৰা তৌদা থোকপা অসিদি সৰুৱাৰ অসিগী হুৱানবগী খৌদোক শাৰা ফাঙনি। হৰুৱকী যুহাৰ হাৰা অসিদি অটোবা পৰা অমা তৌদুনা মত্ৰংখদি লৈবক মীয়ায়গী থৰক তৌৰবা হুৱান চিঠিগী থৰক অসি নোমো নত্ৰেঙ্গা নোমদি ফাৱত্ৰনি হায়বু নীশিহৰুৱনি হায়ৰি সনৈ লৈবাক মীয়ায়না খঙনবীনবা এডিটৰনা নিশিঙৈৱি।

অমোলা,
ইকায় জেমা মীত
তাংফ

পোলিটিকেল ষ্টেটস ওফ মণিপুৰ

মণিপুৰ ৱেলৱেইজগী হৌনা মনিং-মথা তন্না লৈবাক অমা ওঁইনা নিৰুহনখিবা। অমুৰ মৰ্জিৎ নিংখৌগী মতমদা চীৰী তৰেং খুৰত্ৰুকা হায়দুনা মতম ৰুৱদি অৱাগী মথা পোন্দুনা লৈখি। পুং ১৮১১ দগী ১৮২৬ ফাওৰি মণিপুৰ খুৰত্ৰুকা অমদি মণিপুৰগী নিংখৌ য়াওনা কাহাঙ অমদি সিলেটী লান চেন্দুনা লৈখি। অমু পুং ১৮২৬ কী অৰেজ অমসুং অৱা অদীগী মৱত্ৰা ওঁইনা মনাচে অদুগী মত্ৰং ইনা (Treaty of Yandaboo - 1826) মহাৰাজ গম্ভিৰসিংহো মণিপুৰগী নিংখৌ ওঁইবদগী মণিপুৰ অমুক হমা মনিং তন্না লৈবাক ওঁইনা লৈৱকখি। হায়ৰিবা নিংত্ৰা অসি পুং ১৮১১ গী এপ্ৰিল থানা অফেচিয়াল মণিপুৰুৰ মাৰখিবা পীথিবদগী মণিপুৰগী নিংত্ৰা অমুক মাৰ্চি। মৰম অসিদি ১৮২৬ তগী ১৮১১ ফাওৰী মণিপুৰ নিংখাত্ৰ লৈবাক অমা ওঁইনা লৈৱগী। হায়ৰিবা ৱাফম অসিগী মৰুওঁইবা প্ৰমান ওঁইনা মৰখৌ official document শি: অসি মেথা: য়াই ১- গৰ্ভাৱ ক্লেৰেল ডেফ ইন্দিয়াগী সেক্ৰেটাৰী Mr. G.W. Swinton না গৰ্ভাৱ জেৱেল ওফ অসামগী এজেক্ট Mr. David Scott, তা ইবা চিঠি অমা অমুগা হিৱ ২-

"The Govt. of India have decided that the favourable opportunity should not be lost of enabling a friendly chief like Gambhir Singh to establish an independent govt. between the British and the Burmese". চিঠি অমা অমুক মথা তানা হিৱ ১- "... by assisting Gambhir Singh to recover Manipur the British Govt. should impose most powerful and effectual check

on the Burmese".
ৱাফলশি: অসিদি শেনা তাক্ৰি মমুদি Treaty of Yandaboo গী মত্ৰং ইনা গম্ভিৰসিংহে মণিপুৰগী নিংখৌ ওঁইনা লাৰ্কাখিবি মণিপুৰ নিংখৌ নিংখৌ অমা ওঁইনিং - কনাগী মথা পোনান নাৱে।
(২) পুং ১৮২৬ তা Treaty of Yandaboo হেৰু সনবা ইকুই-কুইনদা ৱাৰ্চ গৰ্ভমেটকী ৰাৰ্মগী কোৰ্তা Mr. Crawford হায়ৰা অমুৰ থাখি অমদি মণিপুৰ অমদি ৰাৰ্ম অমসু: বৃশি অসিদি লৈৱগিবা মৰী-মেথাও শেনা ক্লেৰেলকি। ৱাফম অসি পৰুনা Mr. Crawford না ইবা লাইৱিক Journal general of India to the Court of Ava হায়না কৌবা পুং ১৮২৭ তা লঙলা মেজত্ৰা লাউগেটা অমুগা হিৱ ১-
"... in respect of Manipur Gambhir Singh is declared by the Treaty to be sovereign there of ... Manipur is therefore, an independent Country".
(৩) পুং ১৮৩৭ গৌৱকপনা বৃশি গৰ্ভমেটকী অমসু: মণিপুৰ মেজমেটকী অদীগী মৱত্ৰা জিৱি-ট্ৰিট (Jiri Treaty, 1833) ইনিং। মণিগী মত্ৰং ইনা জিৱিৱাৰ্মগী লমশি: মণিপুৰগী ওঁইখি অমসু: মণিপুৰগী ওঁইনা লৌৱাৰা চম্ভৱনা বৃশিগী ওঁইখি। জিৱি ৱুৱেলনা বৃশি অমসু: মণিপুৰগী মত্ৰং ওঁইনা য়ামথি। য়ামচে অসি ইনিংবা শীজিমৰগী ৱাফ 'Treaty' হায়ৰিবা মণিপুৰ মনিং-মথা অমু লৈবাক্ৰি হায়ৰা তাক্ৰি, মৱদিং - বৃশি গৰ্ভমেটকী চৌগী লুপা ৫০,০০০ (চাৰি লাখ) লৈবাক ৱাফনবা অঙ্গৰ অসামগী Mr. Purrandar Singh গী ইনবা চেৱালনা 'Treaty' হায়ৰা ৱাফে অসি শীজিমৰা য়ামথি।
(৪) পুং ১৮৫৩ মা মণিপুৰদা ইহান

হাৰা পোলিটিকেল এজেক্ট হায়দোকখি। অহানবদা মণিপুৰগী পোলিটিকেল এজেক্ট অসি ৰেজল সৰৱৰাগী মথানা থ্ৰুশি। অমু পুং ১৮৩৬ তা হায়ৰিবা পোলিটিকেল এজেক্ট অসি তাৱত সৰৱৰাগী মথানা পুশিণি। মদুগী মৱম পীৱনা অমুগা হিৱি মদুদি - "It was connected with a foreign and independent state".
(৫) পুং ১৮৫০ দগী মহাৰাজ চম্ভৱকীৰ্তনা মণিপুৰগী নিংখৌ ওঁইৱে। মহাৰাজ অসিগী মতমদা ইং ১৮৫২ মা বৃশি গৰ্ভমেটকী Major Mecullock না পোলিটিকেল এজেক্ট ওঁইবা মতমদগী হৌনা মণিপুৰ অসি British Protectorate লৈ হায়না লাউগেটাৰ। মহাৰাজ চম্ভৱকীৰ্ত্ৰ তাহুৱাৰা হোংনবা পুৰা বৃশিগী ৱেলকনি হায়না লৌদুনা বৃশি গৰ্ভমেটকী ফানুনা থৰখি। পুং ১৮৫৩ মা কৈফা নিংহে কৌবা অমা চম্ভৱকীৰ্ত্ৰি মথত্ৰা লাল হৌনবা হোংনম হায়দুনা বৃশিগী ফাখি অমসু: বিচাৰ তৌৰি। হায়ৰিবা বিচাৰ অসি চংখৰবা বৃশিগী না পোলিটিকেল এজেক্ট লৌখংনবা ৰেজলগী গৰ্ভমেটকী শেলগী মত্ৰে: পীৱনবা চিঠি অমা Dr. George Watt না হায়ৰি -
"In requesting your aid the Political agent is aware that (Manipur being an independent

state) this educational scheme might be considered beyond your Power".

মথত্ৰা থমজিৱা গৰ্ভমেটকী জেৰুমেটকী অসি তা নত্ৰা বৃশি গৰ্ভমেটকী ওক্ৰিনিয়েলশিবা ইৱাৰ ৱিৰাপট অমদি লাইৱিক কয়াদমথত্ৰা হায়ৰিবা মত্ৰং পুং ১৮২৬ তগী ১৮১১ অসিও মণিপুৰগী মনিং-মথা অমদি হায়ৰি ৰোঙেজেক্ৰেশি।

Recognition, Protection, Paramountcy, অসিগী ৱাফে ৰাই কয়না মণিপুৰ বৃশিগী মথা পোনবা লৈবাক ওঁইনা উহাৱে হোংনম। অমু ৱাইশি অসিদি মণিপুৰগী নিংখৌ মাফনবা মথখি - ৱাইশি: অসি অকনবা অশোনবু তুহংনবা শীজিমৰা ৱাফে ডাক্ৰনি। বৃশিগী ৱিকোইজ তৌৱবগী নিংখৌ ওঁইবা হায়ৰিবা নিংখৌ অমজ ৱাওখিৱে। বৃশিগী লৈৱগী লৈৱগী মণিপুৰগী নিংখৌ ৱিকোইজনিং মণিগী। প্ৰোভেইক্ৰেত ওঁইনা মণিগী নিংখৌ অমসু: Paramouty হায়ৰিগী মথানা নমুনা পুশিৱা হৌনবা শীজিমৰা হোংনম।

পুৰা ৱেলকনা মথত্ৰা গীজিৱা ৱাফমশি: অমদি মথায়গী মৰী লৈৱবা চেং-চাশি: অসিদি উলি মদুগী হায়ৰা মত্ৰে অসিগী মনুনা মণিপুৰদা কৌৱা মাফো। মণিপুৰদা অতোৱা লৈবাক অমজতা ৱাফোপাং (Tribute) পীথিবা লৈখিৱে। মণিপুৰদা মণাগী মনিংতা ৩১-৩১-পাৰা ৱাফ লৈৱগী। নিংখৌগী অৱাৰা য়াওনা কংগুৱা মীত্ৰা (foreigner) অৱতা মণিপুৰদা চম্ভৱনা অমসু: লৈৱবাৰা য়ামমে: অমু পুং ১৮১১ গী এৱলো মণিপুৰগী লালনা বৃশিগী মথত্ৰা মাওখিবা ফাখিবিগী মণিপুৰগী নিংখৌ মাৰ্চি অমসু: বৃশিগী মীথা পোনথি।

দ প্ৰোভেইক্ৰেত ওফ হুয়েন ৱাইস এজেক্ট, ১৯৯৩

মত্ৰাও কাম্বিন্কেশী মথা...

২৫। টেট কাম্বিন্কেশী ওক্ৰি পাৰৱনী মত্ৰম:
(১) খৌৱুৱেল অমা ওঁইনা হায়ৰা মীশক অমা মনা থৰক হৌবগী তাৰিখ অমুদুগী চৌ মথগী মতমদা নত্ৰেঙ্গা মথক মণাগী চৌ হুফুৱা অফিচিয়ালনা অদীগী মত্ৰা তানা ত্ৰা মতম অমু ফাউচা থৰক পাৰাগী।
(২) থেৱৰ অমা ওঁইনা হায়ৰা মীশক অমা থৰক পাৰা হৌবগী তাৰিখ অমুদুগী চৌ মথগী মতমদা ওঁইনা থৰক পাৰাগী অমুগা অত্ৰা চৌ মথগী মতম অমগীগী ওঁইনা হায় হাৰা হাৰি।
অমুদুদি ওঁইৱৰা মনাওতা মেধৰ অমত্ৰনা চৌ হুফুৱা শুৱবা মত্ৰংখদি থৰক পাৰা য়াৱে।
(৩) থৰক পাৰা ৱেলবুৱদি, খৌৱুৱেল অমা নত্ৰেঙ্গা মেধৰ অমা কৰিওতা টেট গৰ্ভমেটকী অমগী নত্ৰেঙ্গা তাৱত সৰৱৰাগী মথানা মথানা থৰক তৌবা য়াৰা মী অমত্ৰা ওঁইৱেৱে।
২৬। কীতম থৰনা মেধৰনা খৌৱুৱেল ওঁইনা থৰক তৌবা নত্ৰেঙ্গা মথাকী থৰক পাৰাথোকপা:
(১) শিলা, মথানা ফম গাথোকপা নত্ৰেঙ্গা অত্ৰা কীত্ৰা মৱম হুইৱদুনা খৌৱুৱেলগী ফমু হাঙা থোকৰুৱা, গৰ্ভনৱনা নোটিফিকেশন থোক্ৰা হাঙাওতা মেণ্ডিগাৰা অমুবা অমু খৌৱুৱেলগী অমগী মনুং। শিৱৱাৰা অমগী খৌৱুৱেলগী থৰক তৌদৌ।
(২) সৰ-সেৱন (২) গী মথানা হাঙৰা হাঙৰা ওফিচাৰশি:গা মত্ৰে: পানবনা মীওঁইশিগী তলবশি:, শেৱাৰাশি: অমদি থৰক তৌবগী কীত্ৰমণি: অসি ৱেলকনিং লেজৰশি: অমু ওঁইনিং।

অটে তেংবানেৰা মীওঁইশি:

(১) গৰ্ভমেটকী কাম্বিন্কেশী-
(২) কাম্বিন্কেশী মেজমেটকী ওঁইনা টেট গৰ্ভমেটকী মেজমেটকী অমগী ৱাৰ্চা ওফিচাৰ অমা, অমদি
(৩) হি: দাইৱেটৰ জেৱেল ওফ পুৰিগী ৱাৰ্চা হুফুৱা অফিচাৰ অমগী মথানা অমুগা সেন্ট্ৰেল অমদি থিগং থোকৰুৱা থেৰনা মীওঁই (টাক) অমদি কাম্বিন্কেশী ৱেলকনিং: নিংখিবা ফজনা পাৰাথোকপা চঙ থৰবা অমুওতা অত্ৰা ওফিচাৰশি: অমদি তেংবানেৰা মীওঁইশি: - হায় হাৰা হাৰি।
(২) মণিগী মৰীমা টেট গৰ্ভমেটকী শেৱদমা ৱেলকনিগী মথা পোমা, চিগনি হায়না থৰনা অমুগা অত্ৰা ৱাৰ্চা অসিগী, খুঙু খুঙুয়া শীজিমৰগী শিৱমমথা মৰী লৈৱনগী অমদি সাইকনী ওঁইবা থৰকী ওঁইবা মীওঁইশি: টেট কাম্বিন্কেশী হাৰা য়াৱে।
(৩) সৰ-সেৱন (২) গী মথানা হাঙৰা ওফিচাৰশি:গা মত্ৰে: পানবনা মীওঁইশি:গী তলবশি:, শেৱাৰাশি: অমদি থৰক তৌবগী কীত্ৰমণি: অসি ৱেলকনিং লেজৰশি: অমু ওঁইনিং।

লৌখোকী, (দি) সেৱন ১৭ কী ক্ৰোজ (দি) দা ৱাইৱিবা "সেন্ট্ৰেল গৰ্ভমেটকী নত্ৰেঙ্গা ... অমা" হায়ৰা ৱাইশি: অসি লৌখোকী।

৩ তাৰ তাক্ৰী
মীওঁইশি হকশিগী ৱাফলশি:
৩০ মীওঁইশি হকশিগী ৱাফলশি:-
মীওঁইশি হকশি: পুং হুইৱবদগী থোকৰুৱা মৱলশি: অমুবা ৱাফেল ৱাফেল মৰখৌশাণী মথায় ফাউচী চিৰ জিৱিগা ৱাফগা নিষ্ট্ৰিট খুদিংগী সেনগী কোৰ্ট অমু হায়ৰুৱা মৱলশি: অমুগী ৱাফেলগীমত্ৰা নোটিফিকেশন থোক্ৰা মীওঁইশি হকশিগী ৱাফেলশঙ অমদি হায়না ডাক্ৰনি (লাউগেটাৰ)।
অমু অসিওতা মৱলশি:গীমত্ৰা অত্ৰা ৱাফেলগীমত্ৰা অটে আইনা অমগী মথানা-
(৫) সেনগী কোৰ্ট অমু হায়না স্পেচিয়েল কোৰ্ট অমগী হায়না লাউগেটাৰ অমদি, নত্ৰেঙ্গা (বি) স্পেচিয়েল কোৰ্ট অমা হায়না লাউগেটাৰ অমদি - সেনম অসিদি ৱাইৱিবা কৰিওতা অমত্ৰা শীজিমৰগী।
৩১। অখৰা গৱিক প্ৰোচিগুৱা:
মীওঁইশি হকশিগী ৱাফেলশঙ খুদিংগী ওঁইনা কোৰ্ট অমু ৰেফৰি: (শীৰাঙনৰগীমত্ৰা) চম্ভৱনগীমত্ৰা টেট গৰ্ভমেটকী নোটিফিকেশন থোক্ৰা গৱিক প্ৰোচিগুৱা অমু নত্ৰেঙ্গা চীৰী তৰেঙগী তানা উকিল ওঁইৱেৰুৱা মীশক অমুবা স্পেচিয়েল গৱিক প্ৰোচিগুৱাৰ অমা ওঁইনা লাউগেটাৰ।

পাৰাথোকৰগীমত্ৰা সেনম অমুক চাৰি তৌৱবদি মতিক চাৱনী হায়না থৰবা শেখফখাৰগীমত্ৰা মেণ্ডিগা অমুগা অমুগা শেখফখা: অমু সৰ-সেৱন (১) মা পাৰৱনা শেলগী মত্ৰে: অমুদুগী তৌবা চাৰিদি হানা চৌৱনি।

(১) টেট গৰ্ভমেটকী পীবা শেলগী মত্ৰে:শি: ৩০।
(২) লেজিৱেৰনা মণিগী মৰীমা শেয়া আইহা তশেনা খাইদোক্তানা থৰাৰাইগা শেখফখাৰগী টেট গৰ্ভমেটকী ওঁই অসিগী ৱানৱনগীমত্ৰা শীজিমৰা মতিক চাৱনি হায়না থৰক অমুগা শেখফক অমু শেলগী মত্ৰে: ওঁইনা টেট গৰ্ভমেটকী পীগনি।
(২) ও তাৰ তাক্ৰী মথাদা তৌগেটাৰা থৰকশি: অমু পাৰাথোকৰগীমত্ৰা শেখফক মতিক চাৰি তৌৱবদি মতিক চাৱনী হায়না থৰবা শেখফক অমু শেলগী চাৰি: তৌগনি অমুগা অমুগা শেখফকশি: অমু সৰ-সেৱন (১) মা পাৰৱনা শেলগী মত্ৰে:শি: অমুদুগী তৌবা চাৰিদি হানা চৌৱনি।
৩১। চাৰী-চাৰী মৱম অমদি চাৰা চাৰি: মেণ্ডিগা:
(১) কাম্বিন্কেশী চাৰা-চাৰিগী মৱম অমদি অটে মৰী লৈৱবা মণিপুৰনা ইনিংবা চেং-চাৰি: নিংখিগা অমু গনি অমু সেন্ট্ৰেল গৰ্ভমেটকী কমপ্ৰট্ৰেজ অমদি ওক্ৰিৱ জেৱেল ওফ ইন্দিয়াগা তাদুনা অমুগা তৌগনিং হায়দুনা লেখাথোক্ৰা অমুগা কোৰ্ট অমুগা চাৰি চাৰিগী মৱম অমদি শেখফক অমু শেলগী মত্ৰে: ওঁইনা কম্বিন্কেশী পীগনি।
(২) কাম্বিন্কেশী চাৰা-চাৰিগী মৱম অমু কমপ্ৰট্ৰেজ এন ওক্ৰিৱ জেৱেলগীমত্ৰা লেগা মতম অমুগা অমুগা শেখফকশি: হায়না মতমশিবা মেণ্ডিগাশি অমুগা অসিওতা কাম্বিন্কেশী অমুগী মৰীমা চিৰিবা চাৰি: কাম্বিন্কেশী কমপ্ৰট্ৰেজ এন ওক্ৰিৱ জেৱেলগীমত্ৰা পীগনি।
(৩) কমপ্ৰট্ৰেজ এন ওক্ৰিৱ জেৱেল অমদি মণিগী ওঁই অসিগী মথানা কাম্বিন্কেশী চাৰা চাৰিগী মৱম অমদি মণিগী মৰীমা হাৰিবা কাম্বিন্কেশী মীশক অমুগা অমুগা মত্ৰে:শি: চাৰা চাৰিগী মৱম মেণ্ডিগাশি মৰখৌশাণী ওঁইনা লৈবা কম্বিন্কেশী এন ওক্ৰিৱ জেৱেলগী হকশি: অমদি যুদোংখিবা অমুগা পাৰাশি: অমুদুগা মথানা লেগনি। অমুগা অখৰা ৱাফলশি:, চাৰা-চাৰিগী মৱমশি:, মৰী লৈৱবা ৱাফখিবিবা শেখফক অমুগা উকিল অমদি মেণ্ডি: অমদি অটে মণিপুৰনা ই নিংখিবা থৰা চেং-চাং থাংইনিংগী পাৰল লৈৱনি।
(৪) কমপ্ৰট্ৰেজ এন ওক্ৰিৱ জেৱেল নত্ৰেঙ্গা মণিগী মৱমদা মথায় হাঙা অটে অত্ৰা ৱাৰ্চা মীশক চৌ মথায় চাৰা-চাৰিগী মৱম, মদুগী পীবা মেণ্ডিগাশি ৱাফেলগী ৱাফেলগী কাম্বিন্কেশী হৌ খুদিংগী ওঁইনা সেন্ট্ৰেল গৰ্ভমেটকী থাগনি অমুগা অমু ফলনা মনুনা হেৰু হায়ৰিমেই থনা পাৰিগমেটকী হাউস অমদিগী মত্ৰাৰা থৰখনি।

২৫। টেট কাম্বিন্কেশী মেথৰিগাৰা থৰক পাৰাৰা মণি মনি তৌৱবগী হায়না

মেথৰিগাৰা পীগদা তলব অমদি শেখফখাশি: অমদি মনি মনি তৌৱবগী হায়না য়ানবা কীত্ৰমণি: টেট গৰ্ভমেটকী লেজৰুৱা অমুগা ওঁইনিং।
অমু হাৰুপ হাঙৰা মত্ৰে: তলব অমদি শেখফখাশি: নত্ৰেঙ্গা অটে য়ামৱৰা কীত্ৰমণি: মেধৰ অমগী ৱাফগদবা মত্ৰে:গা হোংনোক্তা তৌৱেইফদনী।
২৬। টেট কাম্বিন্কেশী ওফিচাৰগী অমদি

২৬। টেট কাম্বিন্কেশী মেথৰিগাৰা থৰক পাৰাৰা মণি মনি তৌৱবগী হায়না

মেথৰিগাৰা পীগদা তলব অমদি শেখফখাশি: অমদি মনি মনি তৌৱবগী হায়না য়ানবা কীত্ৰমণি: টেট গৰ্ভমেটকী লেজৰুৱা অমুগা ওঁইনিং।
অমু হাৰুপ হাঙৰা মত্ৰে: তলব অমদি শেখফখাশি: নত্ৰেঙ্গা অটে য়ামৱৰা কীত্ৰমণি: মেধৰ অমগী ৱাফগদবা মত্ৰে:গা হোংনোক্তা তৌৱেইফদনী।
২৬। টেট কাম্বিন্কেশী ওফিচাৰগী অমদি

২৬। টেট কাম্বিন্কেশী মেথৰিগাৰা থৰক পাৰাৰা মণি মনি তৌৱবগী হায়না

মেথৰিগাৰা পীগদা তলব অমদি শেখফখাশি: অমদি মনি মনি তৌৱবগী হায়না য়ানবা কীত্ৰমণি: টেট গৰ্ভমেটকী লেজৰুৱা অমুগা ওঁইনিং।
অমু হাৰুপ হাঙৰা মত্ৰে: তলব অমদি শেখফখাশি: নত্ৰেঙ্গা অটে য়ামৱৰা কীত্ৰমণি: মেধৰ অমগী ৱাফগদবা মত্ৰে:গা হোংনোক্তা তৌৱেইফদনী।
২৬। টেট কাম্বিন্কেশী ওফিচাৰগী অমদি

২৬। টেট কাম্বিন্কেশী মেথৰিগাৰা থৰক পাৰাৰা মণি মনি তৌৱবগী হায়না

মেথৰিগাৰা পীগদা তলব অমদি শেখফখাশি: অমদি মনি মনি তৌৱবগী হায়না য়ানবা কীত্ৰমণি: টেট গৰ্ভমেটকী লেজৰুৱা অমুগা ওঁইনিং।
অমু হাৰুপ হাঙৰা মত্ৰে: তলব অমদি শেখফখাশি: নত্ৰেঙ্গা অটে য়ামৱৰা কীত্ৰমণি: মেধৰ অমগী ৱাফগদবা মত্ৰে:গা হোংনোক্তা তৌৱেইফদনী।
২৬। টেট কাম্বিন্কেশী ওফিচাৰগী অমদি

২৬। টেট কাম্বিন্কেশী ওফিচাৰগী অমদি

(১) সেৱন ১০ গী সৰ-সেৱন (৩) দা "সেন্ট্ৰেল ৱেলকনিং" হায়ৰা ৱাফে অমুগী মত্ৰা "সেন্ট্ৰেল ৱেলকনিং" হায়ৰা ৱাফে অসি মত্ৰংখনিংগী,
(২) সেৱন ২২ গী ক্ৰোজ (এফ)

(১) সেৱন ১৭ ক